

СЕКЦІЯ 6

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ – КАТАЛІЗАТОР ЧИ СТРИМУВАЧ ПРОГРЕСИВНИХ ЗМІН У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ?

УДК 368

Гой Віта
студентка групи ПФ-31
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Химич Ірина
кандидат економічних наук
доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Vita Hoi
student of group PF-31
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Khymych Iryna
PhD (Economics)
Associate Professor of Innovation Activity and Services Management
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ШАХРАЙСТВО В АВТОСТРАХУВАННІ FRAUD IN CAR INSURANCE

Страховий ринок є важливою складовою економіки кожної розвиненої країни. Страхування забезпечує зв'язок між страховиками та страхувальниками з приводу надання страхових гарантій суб'єктам підприємництва та населенню. Також страховий ринок формує значні фінансові ресурси, які надалі використовують для інвестування. Однією з причин гальмування розвитку ринку страхових послуг, зокрема і автострахування, є страхове шахрайство.

В Кримінальному кодексі України (стаття 190) зазначене таке визначення поняття «шахрайство»: це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою [1].

Страхове шахрайство є особливим видом шахрайства. Це протиправна поведінка суб'єктів договору страхування, яка дозволяє їм незаконно заволодіти коштами та майном. Такі протиправні дії спричиняють збитки іншій стороні.

Найбільш ризиковою до шахрайства сферою є автострахування (62% випадків страхового шахрайства) [2]. Саме тому ця тема потребує особливої уваги.

Причинами шахрайства в автострахуванні є недосконалість нормативно-правової бази; простота обману; спрощена процедура і терміни одержання виплат з ОСЦПВ; обов'язковість і поширеність «автоцивілок», відсутність єдиних централізованих баз даних; економічна вигода для страхувальників.

Одним із найпопулярніших способів страхового шахрайства є інсценування викрадення автомобіля. Злочинці отримують значну суму від страхової компанії по страховці, а автомобіль реалізують за кордоном, змінюючи при цьому номер кузова. Схожими схемами є інсценування підпалу і фіктивна ДТП.

Досить часто при ДТП страхувальники вносять пошкодження, які були нанесені до ДТП. Також страхувальник може свідомо завдати шкоди автомобілю і повідомляє страхову компанію про ДТП. Поширеною є схема подвійної виплати компенсації: з винуватця ДТП і страхової компанії. У цьому випадку потерпілий страхувальник отримує від винуватця ДТП відшкодування за завдані збитки, при цьому бере в поліції довідку про те, що постраждав від «невідомого», і отримує страхову виплату від страховика. Також деякі страхувальники страхують свій автомобіль в декількох страхових компаніях.

Шахрайством можуть займатися не тільки страхувальники, а й страховики. Наприклад, поширеною є схема розповсюдження фальшивих полісів у сфері міжнародного автострашування «Зелена картка».

Працівники страхових компаній мають спеціальний тест для визначення чи має місце шахрайство. До ознак, наприклад, відносять нанесення важких матеріальних пошкоджень автомобілю потерпілого, хоча обставини події повинні його виключати (наприклад, на паркуванні), знайомство учасників ДТП між собою та інші ознаки. Бали підраховуються і по шкалі визначають чи було шахрайство.

В Україні в законодавстві немає окремої правової норми, яка б стосувалася страхового шахрайства. Наприклад, у Німецькому кримінальному кодексі міститься ст. 265 «Зловживання при страхуванні». У вказаній нормі передбачена кримінальна відповідальність за пошкодження, завдання шкоди щодо придатності, приховання чи передачу третій особі з метою отримати вигоду зі страхування для себе чи третьої особи щодо речі, яка застрахована від загибелі, пошкодження, завдання шкоди її придатності, втрати чи крадіжки [3, с. 214].

Отже, страхове шахрайство завдає значних збитків страховикам. Для зменшення кількості випадків шахрайства необхідно удосконалити нормативно-правову базу, а також перейняти досвід зарубіжних країн в сфері протидії шахрайству в автострашуванні.

Перелік використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р.
2. Добрик Л.О. «Виявлення і розкриття шахрайських схем у сфері страхування як невід'ємний елемент забезпечення економічної безпеки». Ефективна економіка № 4, 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4900>.
3. Мазепа С. О. Шахрайство в автострашуванні. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/9448>